

RAADSBRIEF

ONDERWERP

Indienen zienswijzen over 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kanaal Almelo – De Haandrik'.

KENNISNEMEN VAN

Besluit van het college om conform de bijlagen 1 en 2, zienswijzen in relatie tot de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kanaal Almelo – De Haandrik' in te dienen bij Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

INLEIDING

De provincie Overijssel gaat 10,9 kilometer damwand in Kanaal Almelo-De Haandrik versterken of vervangen. Het gaat om 19 trajecten in de gemeenten Almelo, Hardenberg, Ommen en Twenterand. Aanpak van de damwanden is nodig om het kanaal en omgeving veilig te houden. Het doel is dat de damwanden weer minimaal 30 jaar meegaan. Om dit te kunnen doen, start de provincie met de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau Kanaal Almelo – De Haandrik', (hierna: NRD) het proces voor de voorbereidingen. De uitvoering van de werkzaamheden start in 2027. De NRD heeft tot 11 maart 2025 ter inzage gelegen om iedereen in de gelegenheid te stellen haar of zijn zienswijzen in te dienen. De gemeente Twenterand maakt van de geboden gelegenheid gebruik. Om de NRD op onvolkomenheden te toetsen, ook in relatie tot de ontstane situatie rondom het kanaal, heeft het college een extern specialistisch ingenieursbedrijf opdracht gegeven de NRD onder de loep te leggen en samen met ons tot zienswijzen te komen. Zie de bijlage. De rode draad die kenmerkend is voor de NRD is dat het bij fragmenten te abstract is terwijl concreetheid gewenst is.

KERNBOODSCHAP

Wat is nodig om tot uitvoering over te kunnen gaan

Alvorens met de uitvoering van de werkzaamheden kan worden gestart is een omgevingsvergunning vereist. Feitelijk is per gemeente waar binnen een traject damwanden worden versterkt of vervangen een omgevingsvergunning nodig. De wetgever biedt echter de mogelijkheid om bij dergelijke omvangrijke projecten die gemeente overstijgend zijn een Projectbesluit te nemen. Dat betekent niet dat de gemeenten buiten spel staan. De gemeenten houden adviesrecht en bovendien zijn er diverse momenten waarin gemeenten maar ook belanghebbenden (bewoners/bedrijven/instellingen) hun mening kunnen geven of bezwaar/beroep kunnen tekenen. De provincie wil de mogelijkheid van een projectbesluit inzetten en dat besluit nemen. In dit geval is het een gemeente-overstijgend besluit voor het hele project inclusief de omgevingsvergunningen. De provincie zorgt voor goede afstemming met de gemeenten en het waterschap.

Milieueffectrapportage en NRD

Ter onderbouwing van het projectbesluit laat de provincie een vrijwillige Milieueffectrapportage (hierna: Mer) opstellen. Een Mer onderzoekt de invloed van een project op het milieu en de omgeving. Voorafgaand aan de Mer is de hiervoor genoemde NRD opgesteld, waarin uitgelegd is wat er onderzocht wordt in een Mer. Het verteld welke onderwerpen belangrijk zijn en hoe precies het onderzoek zal zijn.

Zienswijzen

In het rapport van Socotec met de kenmerken: 25SP0636-adv-01, versie 1.0 (definitief, datum: 11 maart 2025, dat in opdracht is opgesteld door ingenieursbureau Socotec, wordt vanuit geotechnisch en geohydrologisch oogpunt zienswijzen gegeven op de NRD. Hierna de kernpunten samengevat.

Bodemopbouw

Het rapport wordt na de gebied/projectsituatie gestart met informatie over de bodemopbouw in het gebied als ook de hoogtes in relatie tot het Normaal Amsterdams Peil (NAP). Dat is van belang omdat het peil van invloed is op het dijklichaam en de omgeving (achterland).

Varianten onderhoudsmethodes

In de NRD worden vier haalbare varianten genoemd voor het onderhoud aan de de verschillende trajecten binnen de 10.9 km. Deze varianten worden als juist beoordeeld, echter er dient in de NRD meer aandacht te zijn voor de uiteindelijke effecten naar de omgeving per variant. Het is van belang om dit expliciet onderdeel te laten zijn van de Mer. Bij het beschrijven van de varianten mist de NRD een beschrijving op welke wijze de verschillende varianten aansluiten op de al bestaande oevervoorzieningen.

Specificeren hinder

Degenen die hinder kunnen ervaren en welke omgeving daarbij hoort is te algemeen beschreven in de NRD. Hier is verbetering nodig door concreter te zijn.

Gevolgen onroerende zaken

In hoofdstuk 4 van de NRD wordt in vrij abstracte termen ingegaan op te onderzoeken milieuaspecten. Er wordt geen concreet overzicht gegeven van onroerende zaken waaraan schade kan ontstaan door de werkzaamheden. Met het oog op het MER-onderzoek is het wenselijk dat in de NRD dergelijke zaken expliciet worden benoemd. Eigenaren, beheerders en gebruikers weten dan dat hun onroerende zaken onderwerp van onderzoek zullen zijn. Binnen dat kader is het ook van belang om in de NRD te benoemen dat het MER-onderzoek per variant inzicht zal geven in de kans op schade aan deze onroerende zaken.

Mechanismen en mogelijke risico's

Onderzoeken die door derden zijn uitgevoerd naar aanleiding van de geconstateerde schades bij eerdere werkzaamheden zoals het verdiepend onderzoek Kanaal Almelo - De Haandrik van Deltares en onderzoeken door een extern deskundige, beschrijven verschillende mechanismen die in potentie aanleiding kunnen geven tot schade.

Deze mechanismen worden in de NRD niet als zodanig opgesomd. Aanbevolen wordt dat wél te doen. Voor elke onroerende zaak kan dan voor de verschillende varianten worden nagegaan of en zo ja in hoeverre één van de mechanismen aanleiding kan geven tot schade. Dit helpt te voorkomen dat mechanismen en ook het cumulatief effect ervan, over het hoofd worden gezien.

Referentiekader

De NRD sluit aan bij referentiesituatie nádat het kanaal door baggeren is uitgediept. De NRD dient erop te duiden dat het referentiekader ter beoordeling wordt meegenomen in het MER-onderzoek. Reden daartoe is dat ook nu nog steeds schades optreden die verband houden met eerder verrichte werkzaamheden aan het kanaal. Om die reden is het te kort door de bocht om de huidige omstandigheden aan te houden als referentie waarmee de verschillende varianten worden vergeleken.

Vooropnames

De NRD mist het belang van goede vooropnames. Bij een vooropname wordt de conditie vastgelegd van zaken zoals woningen, wegen, riolering en dergelijke. Door goede opnames krijg je in beeld wat de meest kwetsbare objecten zijn en waar deze zich bevinden. Vooropnames kunnen bovendien worden gebruikt bij de vaststelling of eventuele schades daadwerkelijk tijdens of na de werkzaamheden zijn ontstaan, waarbij de kans op discussie hierover wordt verkleind.

Ook wordt geadviseerd om in de NRD op te nemen dat bekend dient te zijn wat de gesteldheid is van de bodem ter plaatse van de kwetsbare objecten. Mocht het bestaande geotechnisch onderzoek daar onvoldoende inzicht in geven dan zal aanvullend onderzoek dienen te worden verricht.

Monitoring

In de NRD wordt vooralsnog enkel genoemd dat de stand van het grondwater moet worden gemonitord (paragraaf 4.4.1). Verder wordt aangegeven dat moet worden gemonitord wanneer uit de Milieueffectrapportage blijkt dat er aanzienlijke milieueffecten optreden (paragraaf 5.1).

Volgens het college dient in de NRD te worden vermeld dat de omgeving ongeacht de verwachte milieueffecten dient te worden gemonitord. Bovendien dient niet enkel de grondwaterstand te worden gemonitord maar ook zaken zoals:

- De trillingen waaraan bebouwing wordt blootgesteld;
- De deformaties die panden ondergaan;
- De deformaties die rioleringen ondergaan;
- De zakkingen van het wegdek en andere terreinverhardingen.

Daarbij is het van belang dat in de NRD wordt aangegeven dat de monitoring aanvangt ruim vóór de start van de werkzaamheden en wordt doorgezet tot ruim ná de werkzaamheden. Ook is het van belang dat in de NRD wordt ingegaan op de methodiek van monitoren. Van belang is, dat per te monitoren aspect signaal- en interventiewaarden worden vastgesteld.

Grondwaterstand

In hoofdstuk 4 van de NRD staat dat wordt gekeken óf en zo ja welke mitigerende of compenserende maatregelen mogelijk zijn. Omdat zowel door Deltares als door andere specialisten is aangegeven dat bij eerdere werkzaamheden aan het kanaal samendrukking en oxidatie van veen onder invloed van lage grondwaterstanden belangrijke schademechanismen waren, dient onzes inziens beheersing van de grondwaterstand en -stroming naast het kanaal expliciet als mitigerende maatregel te worden genoemd in de NRD.

Schadeloket

Ondanks dat een MER-onderzoek wordt uitgevoerd, blijft er een bepaalde kans op schade. Gezien de aanwezigheid van kwetsbare bebouwing op een zettingsgevoelige ondergrond, het aanzienlijke aantal schades bij eerdere werkzaamheden aan het kanaal en de onrust bij bewoners, adviseert het college om een onafhankelijk schadeloket op te richten. Het advies is dan ook om al in de NRD de noodzaak van een dergelijk loket te benoemen.

Een schadeloket biedt een centrale en toegankelijke manier voor bewoners en bedrijven om schade te melden die mogelijk is veroorzaakt door de werkzaamheden. Dit helpt om vertrouwen, transparantie en een eerlijke schadeafhandeling te waarborgen.

Bundeling zienswijzen uit organisatie

Tijdens de terinzagelegging van de NRD is deze ook gedeeld met medewerkers van onze organisaties die vanuit hun specialisme raakvlakken hebben met de problematiek rondom het KAdH. De ontvangen reacties zijn gebundeld en in een tabel gezet (zie bijlagen). De tabel wordt als zienswijze naast het rapport van Socotec toegezonden aan de provincie. De in de tabel opgenomen zienswijzen bevatten de bescherming van openbare ruimten wegen, plantsoenen, bermen en eigendommen van derden als de rode draad. Vandaaruit wordt ook de suggestie gedaan aandacht te schenken aan de dijklichamen en de NRD uit te breiden met een risicoparagraaf in relatie tot een risicobeheersplan. Daarnaast worden leemtes benoemd met de suggesties om de NRD aan te vullen.

COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Het besluit is via de openbare besluitenlijst bekend gemaakt. Het proces om te komen tot een projectbesluit kent vanuit de provincie een participatietraject. De breed ter inzagelegging van documenten maken daar onderdeel vanuit.

VERVOLG

De provincie geeft via een reactienota antwoord op de ingediende reacties/zienswijzen op de NRD. Daarna volgen onder andere het opstellen van een Mer en volgt daaruit een ontwerp-projectbesluit. Dit ontwerp-projectbesluit wordt met de gemeenten gedeeld en wordt ook ter inzage gelegd.

Ook daar kan iedereen op reageren met een zienswijze. De zienswijzen worden gebruikt bij het opstellen van het definitieve projectbesluit. Tegen het definitieve projectbesluit kan binnen een nader te benoemen termijn beroep worden aangetekend bij de Raad van State.

BIJLAGEN

1. Bundeling zienswijzen, tabel, documentnummer: 1318212
2. Rapport Socotec, versie 1.0 definitief, datum 11 maart 2025, documentnummer: 25SP0636-adv-01

PORTEFEUILLE

Kanaal Almelo de Haandrik

Vriezenveen, 25 maart 2025

Burgemeester en wethouders van Twenterand
de secretaris,

P.F.G. Rossen

de burgemeester,

mr. J.C.F. Broekhuizen